

Etnisten suhteiden
neuvottelukunta

LAUSUNTOPYYNTÖ

LAPS/35/2015

Lapsiasiainvaltuutettu

Viite: Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) arvio koulutuksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tilasta

ETNO haluaa tuoda esille, että tänä vuonna osana oikeusministeriön koordinoimaa syrjinnän seurantajärjestelmää on selvitetty vähemmistöryhmiin kuuluvien maahanmuuttajat, vieraskieliset, uskonnolliset vähemmistöt, vammaiset, romanit, saamelaiset ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt nuorten yhdenvertaisuuden toteutumista koulutuspolulla ja opintojen ohjauksessa. Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden osalta on pohdittu miten opintojen ohjaus vaikuttaa heiden ja perheidensä kotoutuminen Suomeen.

Selvityksen (Jauhola & Vehviläinen 2015) mukaan vähemmistöryhmien yhdenvertaisen koulutuspolun toteutumisessa on vielä kehitettävää. Oppilaan- ja opinto-ohjauksen vaihtelevat ja paikoin riittämättömät resurssit voivat estää yksilön vahvuuksia tukevan ohjauksen. Ohjaus tapahtuu kuitenkin pääosin laajemmassa koulu yhteisössä, jolloin nuorten yhdenvertaisen koulutuspolun toteutumisessa vaikuttaa yleisemmin monipuolisten opetus- ja arviointimenetelmien hyödyntäminen, mutta myös asenneilmapiiri.

Selvityksen perusteella erityisen haavoittuvassa asemassa ovat maahanmuuttajat, romanit ja vammaiset, kun tarkastellaan koko koulutuspolkua. Maahanmuuttajataustaisten nuorten kieliongelmat tulisi huomioida paremmin opetuksessa ja arvioinnissa. Osaaminen ja resurssit vaihtelevat myös erityistä tukea tarvitsevien ja vammaisten nuorten opetuksessa ja ohjauksessa. Vammaisten lasten kohdalla ohjaus alkaa jo, kun kunta määrittelee lapselle lähikoulun peruskoulun alkaessa.

Yhtenä kehittämiskohteena kouluissa ja oppilaitoksissa nähtiin yhteistyön tiivistäminen työnantajien kanssa. Syrjintä työelämään tutustumisen yhteydessä perusopetuksessa ja ammatillisen koulutuksen puolella työssäoppimisessa on selvityksen perusteella varsin yleistä. Näissä tilanteissa syrjintää kokivat erityisesti romanit ja maahanmuuttajat. Työelämään siirryttäessä korostuvat myös vammaisten työllistymisen haasteet.

Selvityksen mukaan selkeä kehittämiskohde on koulujen ja oppilaitosten ilmapiiri, joka lähtee johtamisesta, ja jonka tulisi näkyä opetus- ja ohjaushenkilöstön toimintatavoista. Asenteet voivat ilmetä vähemmistöryhmiin kohdistuvana vähättelynä tai kireämpänä tai

Etnisten suhteiden neuvottelukunta

löysempanä kohteluna opetuksessa ja arvioinnissa. Ilmapiiri, joka ei tunnista tai tue yksilöllistä kasvua ja kehitystä, voi estää myös esimerkiksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien nuorten identiteetin kehittymistä.

Selvityksen perusteella yhdenvertaisuussuunnittelun ja muun yhdenvertaisuustyön tulisi olla osa koulujen ja oppilaitosten arkipäivää. Asenneilmapiirin lisäksi yhdenvertaisuussuunnittelun tulisi näkyä myös opettajien osaamisen kehittämisessä, joilla edesautetaan yksilöiden vahvuuksia tukevaa oppimista ja tulevaisuuden vaihtoehtojen löytämistä.

Lisää tietoa antaa ETNO:n pääsihteeri Peter Kariuki puh. 02951 50191 sähköpostiosoite: peter.kariuki@om.fi

Helsingissä 8.12.2015,

Peter Kariuki
Pääsihteeri

Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO

Nina Suorsa
Sihteeriasiantuntija
Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO

LIITTEET Syrjintä koulutuksessa – Oikeusministeriön julkaisu 21/2015

JAKELU Oikeusministeriön kirjaamo
Lapsiasiainvaltuutettu

TIEDOKSI Johtaja Suurpää